

Nowe spojrzenie na akwakulturę w UE

DLA LUDZI, ZWIERZĄT I PLANETY

Streszczenie

NADMIERNA EKSPLOATACJA DZIKICH

RYB. Ryby i inne organizmy morskie odgrywają istotną rolę w wyżywieniu rosnącej populacji ludzi na całym świecie. Jednak prawie 90 proc. światowych zasobów ryb jest przełowionych, nadmiernie eksploatowanych lub zagrożonych wyginięciem. Akwakultura (hodowla ryb i innych organizmów wodnych) jest często przedstawiana jako rozwiązanie na zaspokojenie rosnącej konsumpcji. Już teraz ponad połowa ryb i owoców morza spożywanych bezpośrednio przez ludzi pochodzi z akwakultury (1), jednak produkcja często odbywa się kosztem ludzi, planety i zwierząt.

HODOWLA RYB DRAPIEŻNYCH JEST

MARNOTRAWSTWEM. Coraz większa część światowej i europejskiej akwakultury to systemy intensywne bazujące na karmie (gatunki hodowlane otrzymują paszę w trakcie hodowli), głównie wysokojakościowej, jeżeli chodzi o skład (1). W dużej mierze wiąże się to z hodowlą gatunków mięsożernych, które spożywają paszę zawierającą dziko odławiane ryby pelagiczne (jak również składniki roślinne), co bezpośrednio zwiększa presję połowową na dzikie populacje. Jest to również nieefektywne wykorzystanie zasobów, powodujące straty netto żywności. Szacuje się, że 72-86% wysokiej jakości białka i 75-94% kalorii wykorzystywanych w paszach dla hodowlanych zwierząt wodnych (głównie ryb) jest traconych w procesie hodowli (2), co jest skrajnym marnotrawstwem. Zwłaszcza biorąc pod uwagę, że szacunkowo 90% dzikich ryb wykorzystywanych jako komponent pasz mogłoby być spożywane bezpośrednio przez ludzi (3). Połowy ryb z przeznaczeniem na paszę dla akwakultury mają zatem wpływ na

bezpieczeństwo żywnościowe, ponieważ produkcja zwierząt hodowlanych konkuruje z konsumpcją ludzką (4).

KWESTIE OCHRONY GATUNKOWEJ.

W niektórych przypadkach rybołówstwo dostarcza akwakulturze zwierząt do tuczenia przed ubojem, mimo że niektóre z tych gatunków są zagrożone. Może to powodować nie tylko problemy związane z różnorodnością biologiczną i ochroną gatunkową, ale także z dobrostaniem zwierząt, ponieważ ryby są pozyskiwane ze środowiska naturalnego w ramach stresujących procesów odłowu i przetrzymywane przez długi czas w niewoli (5,6).

DOBROSTAN ZWIERZĄT NIE JEST

DOBRE CHRONIONY. W wielu systemach akwakultury nie uwzględnia się odpowiednio kwestii dobrostanu zwierząt. Ochrona prawna dobrostanu ryb i innych zwierząt wodnych prawie nie istnieje, mimo że w prawodawstwie europejskim ryby uznaje się za zwierzęta zdolne do odczuwania bólu (7). To poważne niedociągnięcie, biorąc pod uwagę, że aż 1,2 miliarda ryb jest hodowanych każdego roku w Unii Europejskiej bez odpowiedniej ochrony (8). Aby zmaksymalizować zyski, ryby są powszechnie hodowane w sposób intensywny w dużym zagęszczeniu i często zabijane w nieludzki sposób bez uprzedniego ogłuszenia.

SZKODY ŚRODOWISKOWE.

Obecne systemy produkcji w akwakulturze mogą również szkodzić środowisku, czego konsekwencją jest zmiana/niszczenie naturalnych siedlisk, zanieczyszczenie środowiska odpadami pochodzącymi z ferm i chemikaliami, utrata różnorodności biologicznej, epidemie chorób i niewłaściwe stosowanie antybiotyków (9-12).

ROZWIĄZANIA RESPEKTUJĄCE LUDZI,

PLANETĘ I ZWIERZĘTA. W przeciwieństwie do wyżej opisanych systemów intensywnych, ekstensywne systemy hodowli organizmów o niskim poziomie troficznym (tj. tych znajdujących się niżej w łańcuchu pokarmowym), takich jak małże, wodorosty i ryby stawowe, są w stanie produkować wysoce odżywczą żywność przy zerowych lub niskich nakładach na paszę. Akwakultura bez karmienia (np. ryby hodowane w stawach żywiące się organizmami rozwijającymi się w wodzie, bez dodawania paszy przez hodowcę) ma ogromny potencjał rozwoju (2) i odgrywa ważną rolę w zrównoważonym systemie żywnościowym. Takie rozwiązania muszą przyjąć podejście holistyczne, działając na rzecz ochrony środowiska, różnorodności biologicznej i przyszłego bezpieczeństwa żywnościowego, przy jednoczesnej produkcji zdrowej żywności dla ludzi.

POLITYCY I PRAWODAWCY MOGĄ

NAPĘDZAĆ ZMIANY. Nasze 15 rekomendacji politycznych koncentruje się na sposobach, w jaki polityka europejska może prowadzić unijny sektor akwakultury w kierunku zrównoważonej produkcji nisko troficznych gatunków wodnych w systemach ekstensywnych, które nie szkodzą środowisku (a nawet mogą przynosić korzyści ekosystemom), pomagają łagodzić zmiany klimatu i przyczyniają się do bezpieczeństwa żywnościowego. Odejście od intensywnej, opartej na paszach produkcji zwierząt wodnych, która powoduje straty netto żywności, jest niezbędne, aby akwakultura funkcjonowała w perspektywie długoterminowej z korzyścią dla ludzi, planety i zwierząt.

©iStock/beusbeus

Bibliografia

1. The State of World Fisheries and Aquaculture 2020. State World Fish Aquac 2020. 2020 Jun 8;
2. Fry JP, Mailloux NA, Love DC, Milli MC, Cao L. Feed conversion efficiency in aquaculture: do we measure it correctly? Environ Res Lett. 2018;13(7):079502.
3. Cashion T, Le Manach F, Zeller D, Pauly D. Most fish destined for fishmeal production are food-grade fish. Fish Fish. 2017;18(5):837–44.
4. Alder J, Campbell B, Karpouzi V, Kaschner K, Pauly D. Forage Fish: From Ecosystems to Markets Further ANNUAL REVIEWS. 2008 [cited 2019 Feb 15]; Available from: <http://www.fishbase.org>.
5. Metian M, Pouil S, Boustany A, Troell M. Farming of bluefin tuna-reconsidering global estimates and sustainability concerns. Rev Fish Sci Aquac. 2014;22(3):184–92.
6. Chandararathna U, Iversen MH, Korsnes K, Sørensen M, Vatsos IN. Animal Welfare Issues in Capture-Based Aquaculture. Anim 2021, Vol 11, Page 956 [Internet]. 2021 Mar 30 [cited 2022 Dec 23];11(4):956. Available from: <https://www.mdpi.com/2076-2615/11/4/956/htm>
7. European Union. Consolidated version of The Treaty on the Functioning of the European Union. Off J Eur Union. 2012;47–390.
8. Mood A, Brooke P. Numbers of farmed fish slaughtered each year [Internet]. Fishcount. 2019 [cited 2022 Mar 16]. Available from: <http://fishcount.org.uk/fish-count-estimates-2/numbers-of-farmed-fish-slaughtered-each-year>
9. Willett W, Rockström J, Loken B, Springmann M, Lang T, Vermeulen S, et al. Food in the Anthropocene: the EAT–Lancet Commission on healthy diets from sustainable food systems. Lancet. 2019 Feb 2;393(10170):447–92.
10. Tuševljak N, Dutil L, Rajić A, Uhland FC, McClure C, St-Hilaire S, et al. Antimicrobial use and resistance in aquaculture: findings of a globally administered survey of aquaculture-allied professionals. Zoonoses Public Health [Internet]. 2013 Sep [cited 2022 Jun 17];60(6):426–36. Available from: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/23072270/>
11. Cabello FC. Heavy use of prophylactic antibiotics in aquaculture: a growing problem for human and animal health and for the environment. Environ Microbiol [Internet]. 2006 Jul 1 [cited 2019 Apr 24];8(7):1137–44. Available from: <http://doi.wiley.com/10.1111/j.1462-2920.2006.01054.x>
12. BurrIDGE L, Weis JS, Cabello F, Pizarro J, Bostick K. Chemical use in salmon aquaculture: A review of current practices and possible environmental effects. Aquaculture. 2010 Aug 15;306(1–4):7–23.